

#

8

1785, 8

DISSERTATIO

DE

AGNATO IN FEVDO

CITRA CONSENSVM

OBLIGATO

QVAM

PRAESIDE

JOANNE NICOLAO MOECKERT

PHILOSOPH. ET IVR. DOCTORE

POTENTISSIMO MAGNAE BRITANNIAE REGI A CONSILIIS AVLICIS

PROFESSORE IVRIS PVBLICO ET FACVLT. IVRID.

ASSESSORE ORDINARIO

PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI

D. XV. OCTOBR. MDCCCLXXXV.

SVMITTIT AVCTOR

FRIDERICVS GVILIELMVS DE KETELHODT

EQVES SCHWARZBERGICVS.

GOTTINGAE,

TVPIB JOANN. CHRISTIAN. DIETERICH.

P. 324.

DISSERTATIO

AGNATO IN FEVDO

CITRA CONSENSVM

OBICATO

IOHANNI NICOLAO MÖCKERT

PROFESSORI IURIS CIVILIS ET NEGOTII IURIS
ASSISTENTI ORDINARIO

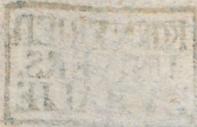
IN VITIO LITIDIVORVM EXAMINI

D. ANNO OCTIDNI MDCCCXXXV

EVENITIT LITIDIVORVM

FREDERICVS CAELIVS DE KETTELHOFF

AVGUSTI

GOTTINGAE

IN VITIO LITIDIVORVM EXAMINI

SERENISSIMO PRINCIPI AC DOMINO

DOMINO

LVDOVICO GVNTHERO

PRINCIPI SCHWARZBURGI, E QVATVOR
COMITIBVS S. R. I. COMITI HOHNSTEINI,
DYNASTAE ARNSTADII, SONDRSHVSAE,
LEVTEBERGAE, LOHRAE AC
CLETTEBERGAE REL.

PRINCIPI AC PATRIAE PATRI

LONGE CLEMENTISSIMO

Nec non
SERENISSIMO PRINCIPI AC DOMINO

DOMINO

FRIDERICO CAROLO

PRINCIPI SCHWARZBURGI, E QVATVOR
COMITIBVS S. R. I., COMITI HOHNSTEINI,
DYNASTAE ARNSTADII, SONDERSHVSAE,
LEVTENBERGAE, LOHRAE AC
CLETTENBERGAE REL.

PRINCIPI HEREDI

INDVLGENTISSIMO

SERENISSIMI
PRINCIPES,

PRINCIPES AC DOMINI INDVLGENTISSIMI,

*Innumera, quae augustissima SCHWARZBUR-
GICA DOMVS per totum fere huius saeculi
spatium in meam familiam conferre benignissime
voluit, munificentiae documenta, exempla, aui,*

tribus ex *EADEM* proceduntibus Principibus
serenissimis, per haud breue tempus addiētissimi,
patrisque venerandi, adhuc *VESTRO*, *SERE-*
NISSIMI PRINCIPES ac *DOMINI* clemen-
tissimi, ministerio officia sua pia mente deuouen-
tis, effecerunt, ut iam ab ineunte aetate nihil
magis mihi curae cordique esset, quam, ut pie-
tatis ardentissimae, cuius ara in pectore meo sita
est, monumentum, etsi leuissimum, omni occa-
sione ederem.

Huic ergo summae pietati, non vero teme-
ritati aut arrogantiae tribuendum est, si *NO-*
MINIBVS VESTRIS longe augustissimis hoc
qualecunque ingenii studiorumque specimen in-
scribere audeam, simulque, ut summum numen

omnia prosperrima bona, quae Principibus optimis, deliciisque subditorum suorum, non concedere nequit, *VOBIS* conferat, sincerrimo animo efflagitem.

Faxit itaque Deus ter optimus maximus, ut terrae Schwarzburgicae de *LVDOVICO GVNTHERO*, clementissimo Principe, ac optimo Patriae Patre, ad seriffimos gloriari possint annos. Remoueat a serenissimo *FRIDERICO CAROLO*, dulci decore et praesidio subiectorum, omnia mala, et *LVDOVICVM FRIDERICVM*, tanti Patris dignum filium, totamque serenissimam *DOMVM SCHWARZBURGICAM* exornet amoenissimorum beneficiorum cumulo.

Quae vota sempiterna Deo, et me ad ulti-
mum vitae halitum VESTRAE clementiae ex-
optatissimae humillima mente deuotissimaque con-
secro,

SERENISSIMI PRINCIPES,
PRINCIPES AC DOMINI INDVLGENTISSIMI,

TANTIS NOMINIBVS

deditissimus

FRIDERICVS GVILIELMVS DE KETELHODT.

§. I.

Ratio instituti.

Eo magis scitu necessaria iura habentur, quo frequentiora in republica et foro occurrunt, et maiorem afferunt utilitatem. Quorum numero in nostra ciuitate germanica praecipue adscribenda esse iura feudalia, nemo facile infitias ibit. Siue te priuatum, siue agas illustrem, hac iuris parte vix carere poteris nobilissima. Vbicunque enim oculos vertas, in eos incurrunt instituta, iura, praedia ac territoria feudalia. Quam ob rem iuris feudalis scientia mihi semper fuit in deliciis. Hodie me e hac Musarum sede longe celeberrima decessurum, iussu, et ad exemplum, patris summe venerandi, loco testimoniorum a praeceptoribus ac doctoribus illustribus de industriae meae ratione petendorum, specimine quodam eruditionis praeditum reducem fieri oportet. Eo

B

consilio

confilio ex campo iuris feudalis praestantissimo depromsi argumentum, idque in foro et ciuitate perfrequens, et quod in vtramque disputari solet partem, in quo excutiendo eo enitar, vt, praemissis, quae huc faciunt, notionibus, quousque ingenii exigui vires progredi fuerint, quasdam recenseam species, quibus agnato, siue priuato, siue illustri, hoc illudue agendi vel omittendi effugere necessitatem, foret turpe.

§. II.

Agnati notio.

Cum cognatis in feudo ex regula non fit successio a), in iure feudali in primis venit in censum agnati notio. Id quod genti germanicae, bellicosae et splendoris familiae studiosae, iure peregrino nondum recepto, valde erat proprium. Sicuti consanguinei sunt, qui a communi stipite sanguinem ducunt, ita *agnati* dicuntur, qui a communi stipite solis maribus pendent, cognatis quidem a communi stipite, sed non per solos mares dependentibus.

a) Viri perillustres et immortalis G. L. BOEHMERI princip. iur. feud. L. I. S. I. c. VIII. §. 143. pag. 101.

§. III.

Qui cum successore singulari conuenit.

Non aliter hoc loco fit mentio agnati, quam quoad se successorem singularem gerere possit. Qui successoris nomine

mine venit, vel occupat, vel occupare potest, locum alterius ratione iurium et obligationum, et bifariam accipitur. Qui enim succedit in iura et obligationes alterius, vel ex voluntate possessoris defuncti, qua talis, vel secus. Si illud, successor vniuersalis, si hoc putes, *successor singularis* perhibetur. Successor singularis succedit in iura et obligationes alterius, siue hic consentiat, siue minus, et successor vniuersalis in omnia iura et obligationes eius defuncti, cuius voluntas vel expressa vel praesumta ei proficit, succedit. Successoris vniuersalis ius succedendi nititur voluntate possessoris defuncti, cuius iura et obligationes est adepturus. Alii successorem vniuersalem per eum, qui titulo vniuersali, et singularem, qui titulo singulari succedit, fatis obscure *b)* definiunt. Variis rationibus hic ab illo distingui potest. Successor vniuersalis succedit in vniuersum ius defuncti, at singularis non semper in omnia iura et bona vltimi possessoris: Deinde successor vniuersalis nunquam non ponit defunctum, singularis modo defunctum, modo viuum. Tum successor vniuersalis petit ius succedendi semper ex voluntate nouissimi possessoris, quod non semper in singulari successore habet locum. Nobis hic sermo est de agnato, successore singulari.

b) SCHAVMBVRG compend. iur. digest. I. V. Tit. III. §. VI. pag. 241.

§. IV.

Quae significatio feudi hic locum habeat.

Neque in explicandis natalibus feudi, neque in recensendis quibuscunque significationibus gerimus curam. Nobis hic *feudum* est res, cuius dominium vtile, vel, si mauis, vtilitas, alicui sub lege fidelitatis est concessa. Essentialia igitur feudi cuiuscunque sunt, primum res, deinde vtilitas rei, seu dominium vtile alicui datum, vt tandem alicui praestetur fidelitas. De quibus si non desectas in feudo definiendo, vtrum illud per beneficium ab vno delatum ab altero susceptum, pro nexu fidelitatis *c)*, an per vsumfructum sub eadem conditione concessum *d)*, an alia ratione *e)*, explices, nostra nihil refert. Est ICTis saepe solenne, verbis ludere, vel serio litigare, et rei negligere mentem.

c) J. P. DE LUDWIG de iure clientelari germanor. cap. IV. §. II. pag. 58. seqq.

d) C. H. MOELLERI primae lineae vñ. pract. distinct. feudal. cap. II. diff. III. pag. 53. seqq.

e) SAM. STRYCKII diff. de feudo pignoratit. c. I. §. I. In JENICHEN Thes. iur. feud. Tom. III. pag. 111.

§. V.

Sensus argumenti excutiendi.

Si quaestio moueatur, vtrum agnatus in feudo citra consensum interdum sit obligatus; mens nostra eo redit, num agna-

agnatus, successor in feudo, fit obligatus ad facta antecessoris praestanda, aliaque negotia subeunda et implenda, etsi eorum non sit auctor. Quare non verba facimus, de agnato herede, neque de agnato consentiente, quippe qui pacto factore tenetur suo *f*). Sunt species, quibus, si agnatus successerit in feudum, intuitu illius quaedam negotia perficere obstringatur, siue sit priuatus, siue illustris. Priuati agnati obligationes, deficiente consensu, modo ad faciendum, modo ad omittendum redeunt. Vtriusque vero generis obligationes ex re ipsa, aequitate et ex lege proficiscuntur, siue scripta siue non scripta.

f) B. BOEHMERI Diss. de hypotheca feudali expressa. cap. II. §. 2.
 In eius exercitat. ad pandect. Tom. III. ex. LIX. pag. 913.
 HORN. I. F. cap. XIV. §. II. p. 290.

§. VI.

Utrum agnatus pecuniam, qua defunctus vasallus aes alienum feudale soluit, heredibus allodialibus defuncti vasalli restituere teneatur, disquiritur.

Quascunque, vel plurimas species, quibus agnatus ad aes alienum soluendum, solutumue restituendum heredibus allodialibus antecessoris vasalli obligatus est, enarrare non lubet, sed nonnullas, de quibus sub iudice lis esse solet. Residuum enim pretii, quo feudum emtum, et ad compa-

randum feudum, aes alienum contractum *g*), salarium aduocati, cuius ope et cura feudum conseruatum vel auctum *h*), debitum in refectionem aedificii mutuo datum *i*), aut quo feudum onere quodam est liberatum *k*), oneri fieri agnato successori, extra omnem dubitationem est positum. Nam damno alterius locupletiolem fieri, iniustum est.

g) HORN l. c. cap. XXI. §. VI. pag. 417. CARPZOV Lib. IV. Responf. LXVI. pag. 798. seq.

h) DE CRAMER Wetzlar. Nebenstunden. Part. XXXVI. obf. I. §. VII. p. 4. CARPZOV Part. II. Conf. XXXXVI. def. XXX. pag. 842.

i) STRVV. S. I. F. cap. XIV. §. VII. pag. 506. CARPZOV. Part. II. Conf. XXXXVI. def. XXVI. pag. 840.

k) CARPZOV. l. c. def. XXIX, pag. 841.

S. VII.

Num agnatus pecuniam a defuncto vasallo, ad sorores dimittendas, mutuam et postea solutam, heredibus illius allodialibus restituere debeat.

Quamquam, agnatum successorem aes alienum feudale, si hanc propositionem sine addito discrimine, exprimas, expungere debere, nemo facile in dubium vocet, tamen, ea speciali modo enunciata, non indistincte conceditur. Huc spectat quaestio, num agnatus pecuniam, quam mutuo accepit ad dimittendas sorores suas, ac creditori,

ditori soluit vafallus defunctus, heredibus illius restituere teneatur. In qua dirimenda 1) non cuique vna eademque sedet opinio.

1) GOTTFR. LVD. MENCKE diff. de allodio, eiusque separatione a feudo. Viteb. 1734. §. 38. 39.

§. VIII.

Negantium argumenta.

Sunt, qui eam negent: inter quos principem locum acutissimi auctores responsi Supremi Tribunalis Berolinensis Regi oblata m) occupant, rati, successorem, quae defunctus vafallus ad dimittendas forores ex feudo soluit, restituendi heredibus eius allodialibus necessitate non premi. Ne mentem verborum tantorum virorum peruertere videar, ea transcribam: *wenn ein Vasall Lehnschulden bezahlt, so besreyet er zwar dadurch seine Lehnfolger von der eventuellen Verbindlichkeit, diese Schulden, wenn die zur Zeit des Anfalls noch existirten, ihrer Seits aus dem Lehn zu bezahlen: diese Befreyung aber giebt an und für sich seinen Allodialerben noch kein Recht, das bezahlte von den Lehnfolgern wieder zu fordern. Denn der verstorbene Vasall hat nur bezahlt, was er selbst als Principal-Schuldner zu bezahlen schuldig war. Ein debitor, der seine eigne Schuld bezahlt, wofür ein Tertius sich verbürgt, oder seine Güter oppignorirt, oder auch der correus*
aeque

aeque principaliter sich verschrieben hat, befreyet durch die Bezahlung der Schuld auch den Tertium; er kann aber nicht deshalb von dem Tertio das bezahlte wiederfordern, wosfern nicht die contrahirte Schuld selbst in den Nutzen des Tertii verwandt ist. L. 10. §. fin. D. de in rem verso. Der Lehnsfolger ist zu einer Wiedererstattung nicht gehalten, wenn der verstorbene Vasall zur Abfindung seiner Schwestern ein Capital ausgenommen, und bey seinem Leben wieder bezahlt hat — Es ist kein Zweifel, daß wenn niemand für die Befreyung des Lehns von Schulden *ex propriis vel redditibus feudi* sorgen wollte, oder alles *ex propriis* bezahlte jedesmal a *successoribus feudi* erstattet werden sollte, nach wenigen Generationen, wo zumal Töchter und Wütwen zu versorgen gewesen, die ansehnlichsten Lehne bald zu einem Nichts werden müßten.

m) Beyträge zur juristischen Litteratur in den Preussischen Staaten. Coll. III. p. 14. 15. 20. 22. et 23.

§. IX.

Quae speciatim recensentur.

Nisi fallimur, vis ac pondus illorum argumentorum negantium his continetur rationibus. Debita feudalia, specie illa data, a vasallo soluta heres allodii a successore singulari in feudo repetere nequit, primum, quia vasallus defunctus ceu debitor principalis, quod debuit, soluit, propriumque gessit negotium: qui enim proprium debitum, pro quo

quo alius, siue in solidum, siue fecus, fideiussit, vel bona sua obligauit, soluit, hunc liberat a debito, nec illud a fideiussore vel correo repetit, nisi versio in rem sit secuta; deinde, quia opposita sententia destruit feuda, tandem, nocet equestribus familiis earumque splendori.

§. X.

Refutatio argumentorum negantium.

Quamuis tanti viri omni ingenii acumine rem suam egerint, tantaque verisimilitudine sustineantur, vt ad verum accedere videantur, tamen, si ex iure communi sit excutienda, et ex legibus, quae sunt, earumque vi et analogia dirimenda, ne alia praecepta feudalia dictis illis repugnent, illorum sententiam non facimus nostram. Neque enim lex in consilium vocata, neque argumenta, rem euincunt. Verba legis sunt n): *Idem tractat, an ex euentu possit in rem patris filius vertere: veluti si duo rei pater et filius fuerint, et filius mutuatus suo nomine soluat: vel si filio iussu patris credidisti, et filius creditum tibi soluisset? mihi videtur, si quidem pecunia ad patrem peruenerat, videri in rem versum: quod si non fuit, et suum negotium gerens filius soluit, non esse de in rem verso actionem.* Quodsi hanc legem animo diligentius consideres, duobus absoluitur capitibus. Ex euentu in rem patris potest vertere filius et locum habet de in rem verso actio: deinde si non vertat, sed potius suum negotium
C
gerat,

gerat, cessat versio in rem, adeo deficit actio de in rem verso. Tantum igitur abest, ut ex hac lege constet, vasallum defunctum, qui pecuniam, ut ex feudo dimitteret forores, sumisit mutuam, eamque soluit, suam, nec simul agnatorum, solum gessisse negotium, ut potius difficile perspectu sit, quomodo cum illa possit conferri quaestione. Id ipsum quaeritur, utrum is, qui debitum feudale dispungit, proprium gerat negotium, nec vltro assumi potest. Logicorum sententia hoc assertum continet, uti loqui solent, petitionem principii. Dabit facile quilibet, eum, qui proprium agat negotium, nullam instituere posse actionem de in rem verso vel negotiorum gestorum actionem.

n) L. 10. §. 10. D. de in rem verso.

§. XI.

Refutatio secundi argumenti.

Multo minus ferri potest sententia, vasallum, qui specie, seu casu illo, soluit debitum feudale, esse debitorem principalem, et agnatos, seu successores singulares in feudo, conuenire cum fideiussoribus seu correis. Vltro damus, si a debitore principali aes alienum solutum sit, adhuc nulla teneri ratione fideiussorem. Sed quis vnquam, agnatos et successores singulares in feudo esse fideiussores possessoris vasalli, affirmauerit? Quod ad correos, aut alter eorum

eorum est debitor, alter fideiussoris gerit partes, aut fecus, id est, quisque eorum per se et reuera in solidum tenetur: si illud, quae de fideiussoribus dicta sunt, hic valent: soluto debito principali, cessat obligatio omnis *o*): si hoc, altero solvente, reliqui liberantur *p*). Quae omnia se aliter habent in possessore vasallo, eiusque agnatis, seu successoribus singularibus.

o) L. LXVIII. §. II. D. de fideiussor. et mandator.

p) L. II. III. D. de duob. reis constituendis. L. XVI. pr. de acceptilat.

§. XII.

Refutatio tertii argumenti.

Tertium argumentum, quo nobis occurritur, speciem prae se fert consilii familiis nobilibus proficui, quod vero heredibus damnosum est allodialibus. At iniuria alterius locupletiolem fieri, nefas habetur, neque quod alicui vtile videtur *q*), est quoque honestum et iustum. Deinde feudorum priuatorum conditio, et militiae status nostrae ita mutatus est, vt, ea seruare, summorum hodie non interfit principum *r*). Ad id accedit, quod debitum feudale afficiat rem ipsam, non possessori solum vasallo, sed omnibus a primo acquirente, vel ab eo, qui illud contraxit, pendentibus propriam. Quare si dissolui nequeat ex feudi fructibus, omnes pro rata aes alienum feudale soluere te-

nentur. Quae cum res ita se habeat, affirmantium s) sententia rationibus iustificetur sufficientibus.

q) CIC. de offic. lib. II. cap. III. p. 251.

r) Beyträge zur jurist. Litterat. p. 11. Königl. Preussische Asscuration vor die Ritterchaft in der Chur / Marck Brandenburg de dato Berlin d. 30. Jun. 1717.

s) JO. AVG. HELLFELD in pr. de herede allodiali debita feudalia a vafallo soluta repetente. Jen. 1755.

J. H. BÖHMER Tom. I. Part. II. Responf. CXXII. num. XVII. pag. 515.

D. G. STRUBEN Rechtliche Bedenken. T. II. Resp. I. §. IX. p. 19.

DE PFENDORF. Tom. I. Obf. CCXLII. p. 589. feqq. Tom. III. Obf. CXXXVII. p. 378. fqq.

DANIEL NETTELBLADT de refufione debitorum feudalium folutorum. Hal. 1779.

§. XIII.

Num agnatus ex subscriptione contractus vafalli non obligetur.

Tranfeo ad aliam speciem: Vtrum agnatus, qui contractum, quo possessor feudum oppignorat, absque consensu domini directi, subscripsit, non ex fructibus feudi teneatur? Ad hypothecam in feudo constituendam requiri consensum domini et agnatorum, neminem fugit. At de hac re dubitatur, annon agnatus, si absque consensu domini chirographum vafalli possessoris feudum obligantis subscriperit, saltem successor ex fructibus aes alienum solvere debeat? Cum aliis t) b. de

b. de HELLFELD u) hanc quaestionem his verbis negat: *Minime vero valet hypotheca feudalis absque domini consensu, solis agnatis et simultanee inuestitis consentientibus, licet feudum ad ipsos fuerit deuolutum. Immo ne ex fructibus quidem obligantur, nisi expressis verbis solutionem promiserint, cum domini consensus deficiens actum faciat nullum.*

t) CARPZOV. Part. II. Constit. XXXXVI. def. IX. pag. 833. seq.

u) In Element. iur. feud. Cap. X. §. CCCLXXXVII. pag. 403.

§. XIV.

Sensus quaestionis.

Cum ambigua videri posset quaestio, eius mens et sensus definiendus est. Haut raro accidere solet, agnatum, qui contractui vasalli, feudum hypothecae nexu obligantis, subscripsit nomen, ex ea subscriptione conuentum, se esse obligatum, negare, quia tanquam testis contractum subscripsisset absque animo et consensu se obligandi. Fac, agnatum eo tempore, quo nomen apposuit contractui, reuera non consensisse in constitutionem hypothecae, attamen neque verbis factisue dissensisse, nihilominus ex nostra sententia, successor factus, ex fructibus feudi aes alienum contractum dissoluere tenetur. Quo modo sensum definimus, ne quis nobis occurrat, quaestionem non huc pertinere, ratus, cum hic de agnato citra consensum obligato sit sermo.

C 3

§. XV.

§. XV.

Argumenta, quibus quaestio negatur.

In primis huc spectat ratio b. de HELLFELD, si hypotheca sine consensu domini promissa sit, licet agnatus subscripserit pactum, arbitrantis, actum promissionis esse nullum. Reliquas rationes verbis ipsis CARPZOVII x) enarrare liceat: *Consensus iste non eo trahi potest, ut obligatio quaedam personalis in agnati persona constituatur, facta enim agentium non extenduntur ultra eorum intentionem. Atqui nec oppignoratio feudi ob deficientem domini consensum valida est, ne quidem in persona agnati consentientis: quia deficiente forma ac conditione totus oppignoracionis actus corrumpitur; nec res una eademque maxime individua, ut est oppignoratio rei, duplici iure censi ac in una persona valere, in alia vero annullari potest. Nullo ergo iure, vel actione nec personali nec reali creditor adversus agnatum experiri eumque ad exsolutionem debiti adigere potest.*

x) L. c. pag. 834. B. G. STRVV. S. I. F. Cap. XIII. §. XV. not. pag. 485.

§. XVI.

Explosio rationum negantium.

At sententia illam quaestionem affirmantium cum vero magis conuenire videtur y). Si enim agnatus feudalis pactum, quo vassallus rem feudalem hypothecae obstringit vinculo

vinculo, subscripsit, aut expressis verbis testis nomine, aut non. Si illud putes, de eo hic non fit sermo: quaeritur enim, utrum hypotheca consensu agnati, deficiente consensu domini, constituta vim quamdam habeat obligandi? Si hoc, obstrictus est. Obligare se subscriptione contractus est naturale, cum contractus pignoris non egeat testibus. Non sine ratione creditor huius subscriptionis sequitur fidem. Contra agnatum feudalem pugnat iuris praesumptio. Si igitur promisso stare recuset agnatus, culpa fit reus, ex eaque damnus restituere debet creditori, atque certe in subsidium actione in factum potest coerceri. Etsi ad plenissimum effectum hypothecae feudalis domini, agnatorum, eorumque, quorum interest, requiratur consensus, necessarius tamen domini non est consensus, ut agnatus suo se obstringat consensu. Nec cogitari potest ratio, cur absque consensu domini directi agnatus promissa facere, eaque implere non posset. Deinde, quamvis agnatus, rebus illis circumstantibus, actione reali intuitu substantiae feudalis, quippe quae citra consensum domini omnem respuit alienationem, conveniri nequeat, non tamen cessat actio personalis.

9) RAVCHBAR quaest. iur. civil. et Saxon. Part. I. qu. 45.

HORN l. c. cap. XIX. §. III. pag. 393.

I. H. BOEHMER de hypotheca feud. expressi. cap. III. §. XVI. et XVII. In eius exercitat. ad pand. Ex. LIX. pag. 935 seq.

10. GOD. BAYER de hypotheca feudali absque consensu agnatorum et simultaneae inuestitorum subsistente. §. XIII. pag. 25.

PERILLVSTR. BOEHMER l. c. Lib. I. Sect. II. Cap. V. §. CCLXVIII.
pag. 191.

K. A. L. B. DE BRAUN, Ob die Einwilligung der Lehnsverwandten in die Verpfändung des Lehns ohne lehnherrliche Einwilligung einige Wirkung haben könne?

In ZEPERNICK Sammlung auserlesener Abhandlungen aus dem Lehnrechte. Tom. II, obs. VII, pag. 61 seqq.

§. XVII.

*Minus recte agnati repellunt vasallum paulo post initum
matrimonium natum, aut cui dominus remisit
feloniae crimen.*

Agnati non minus ad agenda obligantur, quam ad omit-
tenda. Quam ob causam vasallum non iure repellunt a feudo,
qui ante matrimonium conceptus, nec multo post celebratas
nuptias parentum natus est. Ex aurea illa constitutione
IUSTINIANI ^z), qui sapet liberis, vix celebratis nuptiis nati
habentur legitimi, *ehelich geborne Kinder*. Cum igitur legitimi
filii feudorum sint capaces, non est ratio, cur quis eos a
feudis arceat: etsi, agnatum, illis illegitimis existentibus,
suecessisse in feudo, negari nequeat. Eadem ratione neque
agnati illi obsunt, qui reus criminis feloniam factus est, veluti
ob neglectam renouationem inuestiturae, sed cui dominus
condonauit feloniam ^a). Vasallus seruit domino. Si igitur
inutilibus contentus esse velit, aliis hac re non fit iniuria,
neque ius quaesitum eripitur, quod demum oritur, si domi-
nus, se talem hominem non esse admissurum, declarauerit.

^z) L.

- 2) L. XI. C. de naturalibus liberis et matribus eor.
 a) Arg. II. F. 36. MÖLLER in semestrib. Lib. III. cap. XXXIV.
     p. 355. fq.
 HORN. I. c. cap. XXIII. §. LXV. p. 442. fq.
 TITIVS Teutsch. Lehnrecht. Cap XXIV. §. LXVI. p. 506.
 HOMMELII Rhapsod. quaest. Obf. CCCCLXXXII. p. 136. Vol. VI.
 Obf. DCCLXXI. p. 285. fq.

§. XVIII.

Iure particulari agnatus etiam aes alienum hereditarium expungere debet.

Quae hucusque dicta nituntur iure communi. Iura prouincialia interdum successores feudales grauiori oneri reddunt obnoxios, vt ad aes alienum hereditarium soluendum obligentur. Eiusmodi instituta inuenies in feudis MEGAPOLITANIS *b)*, POMERANIAE *c)* et comitatus SCHAVMBURGICI *d)*, vbi ERNESTVS princeps ita constituit: *Obwohl für klares Rechtens, daß Lehen-Güter ohne des Lehnherrens Consens nicht sollen alienirt, verkauffet und beschweret werden, jedoch weil es iehet sich bisweilen und leider! bey diesen Zeiten viel zuträget, daß mancher genöthiget wird, Geld auf seine Lehen-Güter zu nehmen, und die Mitbelehnthen ein solches einzuwilligen difficultiren: so wollen Wir, wenn Wir deswegen angelanget werden, nach Ausführung und Befindung der äussersten Noth, Gelegenheit und Erheblichkeit die Sachen dahin richten lassen, daß*

D

der

der debitor bey Ehren erhalten, und der Mißbelehnie auch nicht gar von den Gütern komme, &c.

b) Cf. Electa iuris public. XVIII. p. 179. sqq.

c) ENGELBRECHT de iuribus ordinis equestris in Pomerania Svecica et Rugia p. 49.

d) Ord. polit. SCHAUMBURG. a. 1606cxv. prodita, Cap. XVI. p. 65. seqq.

FR. WILH. PESTEL Explanatio iuris clientelaris Schaumburgici de obligatione successoris feudalia ad soluendum aes alienum hereditarium, Rintel. 1606cliv. § X. p. 27. sqq.

De CANNIESSER Decision. suprem. Tribun. appellat, Haffo-Caffellan. T. III. Decif. CCXXXI. p. 258. sqq.

§. XIX.

Num agnatus illustris debita antecessoris expungere, eiusque facta praestare, obligetur.

Hactenus de agnato priuato, iam de illustri. Magis momentosa est quaestio, num agnatus illustris facta antecessoris, cuius non heres est, sine intercedente consensu, seu pacto, praestare debeat? Alii negantium, alii aientium sequuntur castra. Primum de illis agendum est.

§. XX.

Negantium argumenta, eaque ex iure naturae.

Pacta tenent ex iure naturae suos auctores, nec alium, qui neque pactus, neque paciscentium est heres, obstrin-

obstringunt e). Quae cum ita sint, et principes summi Germaniae aut ex primo acquirente nati, aut, interueniente electione, subeant imperium, idque ad dies vitae administrent, nec villo facto obligare possunt successores f). Cessante imperio, cessant, quae ex illo trahunt ortum. Resoluto enim iure constituentis, resolui ius, cui constitutum, est tralatitium g).

e) H. GROTIJ. de I. B. et P. Lib. III. §. I. edit. BARBEYRAC. pag. 680.

I. G. DARIUS Institut. iurisprud. vniuers. Part. spec. Sect. II. Cap. III. §. CCCXX. pag. 218.

f) VLR. HUBER de iure ciuitat. Lib. I. Cap. XLIV. §. XI. p. 370.

I. H. BOEHMER Introduct. in ius public. vniuersale, Part. spec. Lib. III. Cap. IV. §. XI. pag. 630.

g) L. XVI. L. XIX. D. quib. modis vfusfruct. vel vfus amitt. L. XI. §. I. D. quemadmodum seruitutes amittant.

§. XXI.

Ex iure romano et canonico.

Quocum conspirat ius romanum: quod re vera continet leges naturales ad res publicas priuatasque romanorum ciuium applicatas. Ne alter alteri sit oneri h), aut coerceat alterius arbitrium, prohibet, praecipitque, ne antecessor imponat onus singulari successori i), huiusque arbitrio, vtrum facta antecessoris approbare velit, relinquit, quid, eos, qui abusi sunt principe indulgente, criminis repetundarum

darum damnat. Eadem iuris canonici *h*) sunt praecepta ac instituta, ex quibus successor singularis, non invito iure, antecessoris sancita tollere potest *l*).

h) L. vnic. C. vt nullus ex vicaneis pro alienis vicaneorum debitis teneatur.

l) Arg. L. XXII. §. I. D. de adoptione.

SAM. STRYCK. Diss. de expectatiuis.

In EIVS Collect. Dissertat. Tom. I. Diss. XXV. Cap. VI. §. XVII. pag. 522.

DE LEYSER diss. de iniquitate et recto vsu expectantiarum, §. XIV.

In EIVS Meditatt. ad pandect. Tom. IV. Spec. CCLXXIX. p. 1270.

Arg. L. I. D. ad Leg. Iul. repetund. L. II. C. de petitionibus bonorum sublati. STRYCK l. c. pag. 523. CHR. JAC. DE ZWIERLEIN Nebenstunden, Part. I. obs. II. §. 3. pag. 33 seq.

k) Cap. II. X. de concessione praebend. et eccles. non vacantis.

Z. B. VAN ESPEN Iur. ecclesiast. vniuers. Part. II. Tit. XXIII. Cap. II. §. I. seq. pag. 500.

l) Cap. XVIII. X. de concessione praebend. in 6. Cap. fin. X. ne praelati vires vel ecclesias sub annuo cens. conced.

LVD. ENGEL Colleg. vniuers. iur. canon. Lib. III. Tit. VIII. §. XVIII. p. 580.

§. XXII.

Ex iure longobardico et domestico.

Eius tenoris est ius feudale Longobardicum. Huius auctoritate ab omni onere, cuius antecessor perhibetur auctor, immunis est successor singularis, siue secularis, siue ecclesiasticus, I. F. III. IX. XXV, II. F. XXVI. et XXXV. ita

vt

vt de ea re vix ambigere fas fit. Tanta cura et diligentia repetita, ne successor agnatus ab antecessore oneretur, dispositum est, vt regulam cognoscas quasi vniuersalem, filium facta patris praestare, non vero agnatum, antecessoris m). Cum eo ius patrium adeo conuenit, vt vel filium a vinculo praestandi patris antecessoris facta liberet. Ita enim ius SAXON. prouinc. Lib. I. art. IX. *Stirbt auch einer der sein Lehn einem andern auflassen solle, dessen Sohn ist es nicht pflichtig aufzulassen, er habe denn selber mitgelobt oder Bürgen davor gesetzt.* Tum Ius SAX. feud. cap. LV. *Der Mann ist auch nicht pflichtig, seines Herrn Gelübde jemand zu leisten, noch auch ein Sohn seines Vaters, daß er sein Guth auflassen solle.* Verba eadem repetit Ius SVEVICVM cap. XCVIII. CXXXIX. §. VI.

m) II. F. XLV. LVII. II. F. XVI. §. XVII. II. F. XVII. XXXI. XXXVII. LX. LXXVII. LXXXII.

DE ZWIERLEIN l. c. pag. 56.

COCCEII Differt. de feudo hereditario mixto. In eius Exercitatt. curios. Vol. II. diff. XXVIII. §. XXXII. p. 258.

JOH. J. REINHARD von der Erbfolge derer Töchter vor denen Stammsvettern. Cap. IV. §. 16. fqq.

EIVSDEM Ausführung, ob und wie weit nach denen natürlichen und alten teutschen Rechten der Erbe schuldig sey, des Erblassers Verpflichtung zu erfüllen.

In EIVSD. juristisch-historischen kleinen Ausführungen, Part. II. Obf. XIV. §. XXV. p. 387. fqq.

J. P. DE LUDWIG Diss. de obligatione successoris in principatus et clientelas. Cap. VI. §. II.

In EIVSD. Opuscul. p. 599.

j. G. L. WILCKE Ticemannus, siue vita illustr. princip. THEODOR. Thuring. Landgr. Lib. IV. Cap. VI - XV. p. 133. sqq.

B. G. STRVVI Corp. hist. germ. T. I. Period. IX. Sect. II. §. IV. sqq. p. 537. sqq.

s. F. HAHN Teutsche Staats Reichs und Kayser Historie, Part. V. Cap. IV. §. VIII. p. 183. sqq.

HAEBERLIN vollständige Reichshistorie, Part. II. Period. VII. pag. 679. sqq.

§. XXIII.

Autores, qui illi sententiae quoad agnatum adstipulantur.

Quapropter non est mirum, cur haud pauci Icti, agnatum successorem facto antecessoris non obligari, contendant. Conferantur velim NETTELBLADT *n*), H. DE COCCEII *nn*), HEINECCIUS *o*), JO. BRVNNEMANN *p*), B. G. STRVVIUS *q*), ITTER *r*), BVRI *s*), HENR. A ROSENTHAL *t*). Nec defunt collegia iuridica et tribunalia, quae eandem seruarunt sententiam *u*).

n) Diff. de successore ex pacto et prouidentia maiorum ad facta ultimi defuncti, licet eius heres sit, non obligato, Cap. II. §. V. pag. 24.

nn) Diff. de obligatione successorum ex facto antecessorum, Thef. III. In EIVS Exercitatt. curios. Tom. I. Diff. LXII. pag. 844.

o) Consil. Decif. et Responf. Tom. I. Resp. LXXIII. num. V. p. 496.

p) Consil. siue Responf. academ. Conf. I. num. CLXXXVII. p. 31.
q)

- g) Iurisprud. heroic, Tom. III. Cap. I. §. XV. pag. 18.
IDEM de alloidiis imperii, pag. 673.
- r) De feudis imperii, pag. 623.
- s) Erläuterung der in Deutschland üblichen Lehnrechte pag. 419.
W. FR. PISTORII Amoenitates historico-iurid. Part. III, num. XIII,
pag. 796, seqq.
- t) Cap. IX. membr. II. conclus. LXVII. num. V. pag. 607.
- u) GAIL. Lib. II. Obf. CLV. num. IV. et X. pag. 614.
MYSINGER, Cent. III. Obf. LXI. pag. 221. et Cent. IV. obf. II,
pag. 263.
ZVDOLPH. Symphor. Consult. et Decif. Tom. II. p. 1963. Tom. III.
obf. XXVI. pag. 1011.
IDEM in Introduc. de iur. primogenit. Part. spec. Aphor. VI.
num. VI. VII. pag. 69.
BERGER. Part. II. Resp. CCXCV. HARTM. PISTOR. Part. II.
Quaest. II. num. 441.
HEROLD. Observat. for. Decif. I. num. V. pag. 31.
A NEVMANN Iur. priuat. princip. Tom. V. §. DCCCLVI. p. 303.
ROSENTHAL Cap. IX. concl. XXXIII. num. XXX. pag. 58.

§. XXIV.

Affirmantium sententia veronititur. Princeps est mandatarius.

Et si haec omnia mihi obeffe videantur, transeo ta-
men in sententiam affirmantium. Illustres enim, de quibus
fermo est, non minus sunt agnati, quam summi principes,
qui gentem repraesentant, e cuius re est, vt fides detur et
accipiatur: et licet persona imperantis mutetur, idem ta-
men

men semper remanet imperium, et eadem auctoritas publica. Cum illius, qui pactus est, fidem frangere, turpitudine est, etiam ille, qui quidem non ipse pactum, quod seruandum est, iniuit, attamen vices eius gerit, violata fide, fit sceleris reus. Antecessori imperanti succedens agnatus est idem mandatarius reipublicae, ac ille erat, adeoque antecessoris satisfacere promisso debet α).

α) H. GROT. de I. B. et P, Cap. XIV. §. XII. num. II. p. 418.

COCCEII Grotius illustratus, ad cit. l. p. 231. et 296.

TITIVS Specim. iur. publ. Lib. IV. Cap. V. §. VII. VIII. IX. X. et XI. p. 442. sqq.

SAM. PUFFENDORF de iur. nat. et gent. Lib. VIII. cap. X. §. VIII. p. 1207.

§. XXV.

Idem est administrator imperii.

Curator priuatus, qui administrat bona pupillaria, ratione eorum pacta init, nec solum iure ciuili, sed potius naturali iis obligatur. Quamquam ei neque dominium rerum pupillarium, neque simile quidpiam, adscribi possit, tamen non solum ipse, sed etiam pupillus maiorem consecutus aetatem pactis stare debet y). Pluribus, maioribus, quid, summis iuribus praeditus est imperans, vt ab eo conferretur salus reipublicae et augeatur. Id quod est in causa,
cur

cur ipse peruereret salutem ciuitatis, ratus, se pacto non obstringi et legibus naturae. Quo magis princeps ob auctoritatem publicam summam accipit fidem, eo magis eum etiam summam fidem dare oportet. Auctoritas publica et summa fides sunt correlata. Sublata vna, tollitur altera. Diuina igitur sunt verba PERILLVSTR. PÜTTERI, Georgiae Augustae immortalis decoris, praecipientis z), wo ein Regent glaubt berechtiget zu seyn, seiner Unterthanen nur nach seinem Gutfinden zumuthen und anbefehlen zu dürfen, was er will, ohne Rücksicht darauf zu nehmen, ob es zum gemeinen Rechten zuträglich sey oder nicht; da werden Unterthanen nicht als freye Mitglieder einer nur auf gemeine Rechte gerichteten bürgerlichen Gesellschaft, sondern als leibeigene Slaven eines Herrn behandelt; da ist nicht höchste Gewalt eines Regenten, sondern Despotismus, der bis zur Tyranny ausartet, sobald die höchste Gewalt ihre Macht mit Wissen und Willen über ihre Gränzen und zum Nachtheil des gemeinen Wesens misbrauchet. Vermöge der Landeshohheit kan kein Reichsstand weiter gehen, als Gründe von der Landeswohlfaht hergenommen, ihn berechtigen. Und da darf kein Reichsstand denken, daß er nur Rechte und keine Pflichten hätte; oder daß er in Ausübung seiner landesherrlichen Rechte an keine Gränzen gebunden wäre.

y) Arg. L. VIII. D. de administratione et periculo tutorum.

STRUVII S. I. C. Tom. I. exerc. XXIV. §. XXVII. PETR.

MVLLERI not. ad h. l. pag. 1710. seqq.

non) Beiträge zum Teutschen Staats - und Fürsten - Rechte. Tom. I,
abh. IX, pag. 320. 323.

§. XXVI.

Et est conseruator auctoritatis publicae.

Agnatus illustris et negotia publica agit, et aliis committit. Quorum negotiorum publicorum exercitium eo tendit, vt suum ius cuique tribuatur, ac nemo laedatur: adeoque vt in primis leges seruentur naturales. Falluntur, qui putent, obediendum esse legibus naturalibus ob leges ciuiles seu positiuas, sed, re versa, feruntur leges positivae, vt simus obsequiosi legibus naturae. Vt conueniat, quantum fieri potest, naturae et rebus circumstantibus, constituenda est quaeuis ciuitas ac respublica. Si probarem, regulam, pacta sunt seruanda, esse iuris naturalis, longior forem, quam necesse esset. Stare nequit res publica, quo coepit, statu, si non in seruandis legibus plus, quam in negligendis operae ponitur. Idem refert b. STRVBEN a).

a) Rechtliche Bedenken T. I. resp. I. §. I. p. I. fgg.

B. MOSER Staatsrecht Part. XXIV. lib. III. cap. CXXVIII. §. XXXVII.
p. 454. fgg.

EIVSDEM persönliches Staatsrecht derer teutschen Reichsfürsten,
lib. II. cap. X. §. XXIII. p. 232. fgg.

EIVSDEM Nachlese zu dessen Compend. iur. publ. p. 292.

PREFINGER. Vitriar. illustrat. T. III. L. III. Tit. XVII. §. LXXII.
not. b. p. 1243. fgg.

§. XXVII.

§. XXVII.

*Princeps agens nomine publico vertit, quod agit,
in rempublicam.*

Non eo progreditur animus, ac si, quae princeps ageret, utilitatem rei semper afferret publicae. Abusu imperii non fit versio in ciuitatem. Sed cum neque negligentia praesumatur, neque turpitudine quaedam, si contrarium non constet, principem utilitatis reipublicae causa aes alienum contraxisse, vel pactum iniuisse, vel negotium aliud expediuisse, statuendum est. Cum igitur ex versione in rem quisque obligetur, nec agnato singulari successori, hanc obligationem contemnere, fas est.

§. XXVIII.

Autores, qui idem sentiunt.

Quae cum res ita se fert, merito ac iure viri peritissimi ac consultissimi in hanc transcendunt sententiam, veluti CARPZOV *a)*, RHETIVS *b)*, TITIVS *c)*, DE LUDWIG *d)*, COCCEII *e)*, DE LYNCKER *f)*, GRIEBNER *g)*, MEVIVS *h)*, ANDR. GYLMANN *i)*, SCHRADER *k)*, KLOCK *l)*, LVNIG *m)*, J. H. BÖHMER *n)*, A WERNHER *o)*, DE CRAMER *p)*, PERILL. BÖHMER *q)* et PÜTTER *r)*.

a) De lege regia, Cap. III. Sect. XIV. §. 20. p. 95.

IDEM Part. II. Const. XXX. def. XXI. p. 674.

b)

- b) Instit. iur. publ. L. III. Tit. VI. §. IV. p. 559.
 c) Iur. publ. L. IV. Cap. V. §. VII. p. 447.
 d) Diss. de obligatione successoris in principatus. Hal. 1714. Cap. IV. §. VI. p. 45.
 e) Exercitatt. curios. T. I. ex. LXII. thes. III. p. 847.
 f) Cent. III. Decif. CCXXXV. p. 139. Cent. IV. Decif. CCCLII. p. 215. Cent. XI. Decif. MXLVI. p. 18.
 g) Principia iurispr. priuat. illustr. L. III. Cap. IV. §. III. p. 406. sq.
 h) Consil. posthum. Consil. XCVII. num. LXIII. p. 329.
 i) Symphor. T. V. relat. XIII. p. 55.
 k) Tract. feud. T. I. Part. VII. Cap. VII. num. XLIII. p. 181.
 l) T. III. Consil. CLIV. p. 550.
 m) Select. script. illustr. Cap. XXIV. p. 242.
 n) Consult. et Decif. T. I. P. II. Respons. XLI. num. XXIII. p. 188.
 o) Obs. fel. for. T. III. P. IV. Obs. XXX. p. 519.
 p) Opusc. T. IV. p. 692. et 410.
 IDEM in observ. iur. univ. T. II. Obs. DXVI. p. 43.
 IDEM Wetzlar. Nebenstunden P. XX. Obs. VI. §. XI. p. 11. sqq. §. XVI. p. 115.
 q) L. c. Lib. I. Sect. II. cap. X. §. 321. p. 227.
 r) Prim. lin. iur. priuat. illustr. Lib. I. Cap. X. §. LXIV. et LXVI. p. 100.
 IDEM Auserlesene Rechtsfälle T. II. Part. II. resp. CCXIX. num. XXXVIII. p. 642.

§. XXIX.

Qua ratione reselli possint dissentientes, indicatur.

Fundamentum igitur obligationis agnati illustris, ut facta antecessoris praestet, aut est versio in rem, quae e vestigio in oculos incurrit, aut gestio negotii publica auctoritate, in qua praesumitur in rem versio. Quae si mente perpendas, non omnia principi licere, et eos, qui a nobis dissentiunt, vel a vero aberrare, vel alienationes prohibitas, facta illicita, cum licitis negotiis confundere, facile percipies.

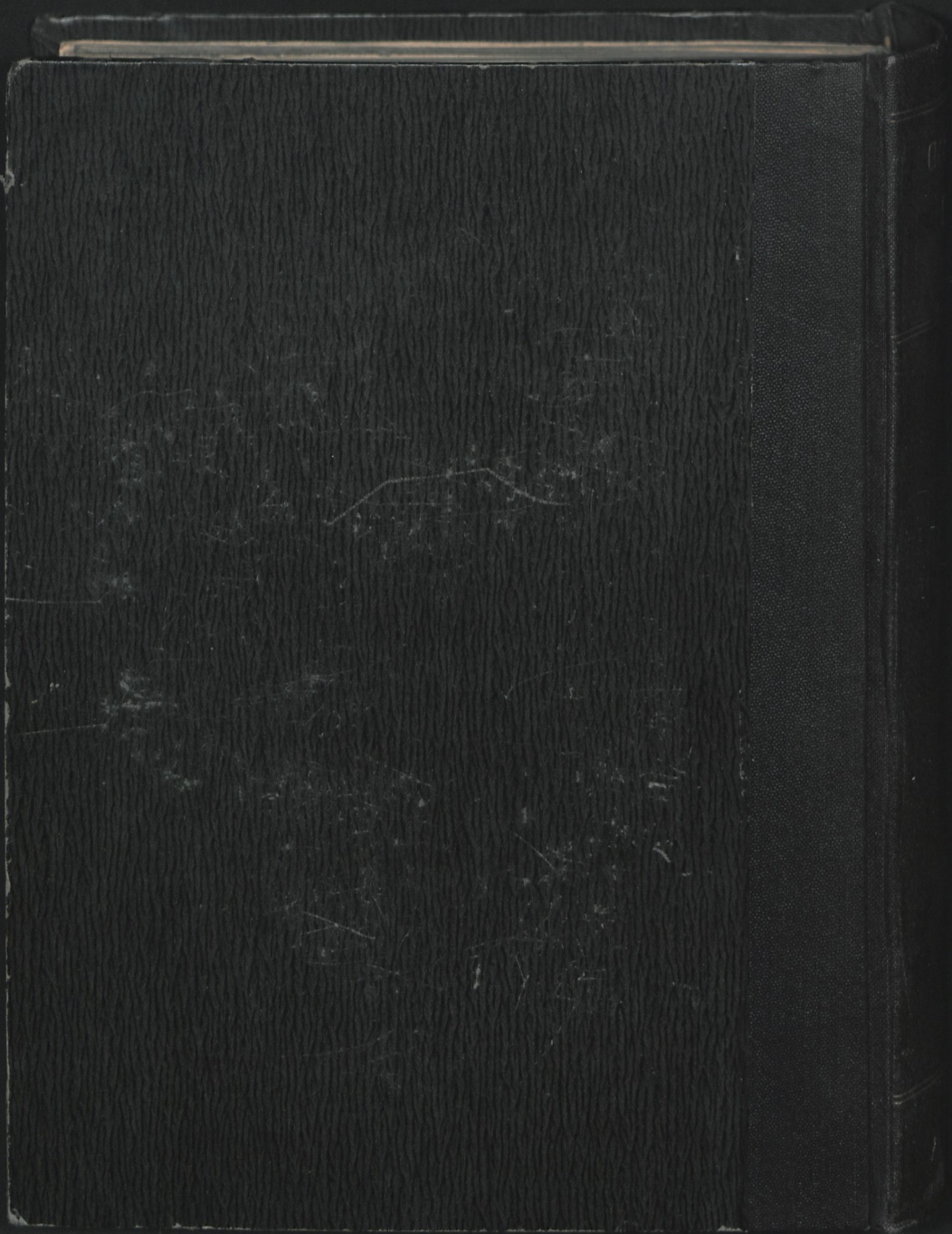
ULB Halle
007 670 753

3

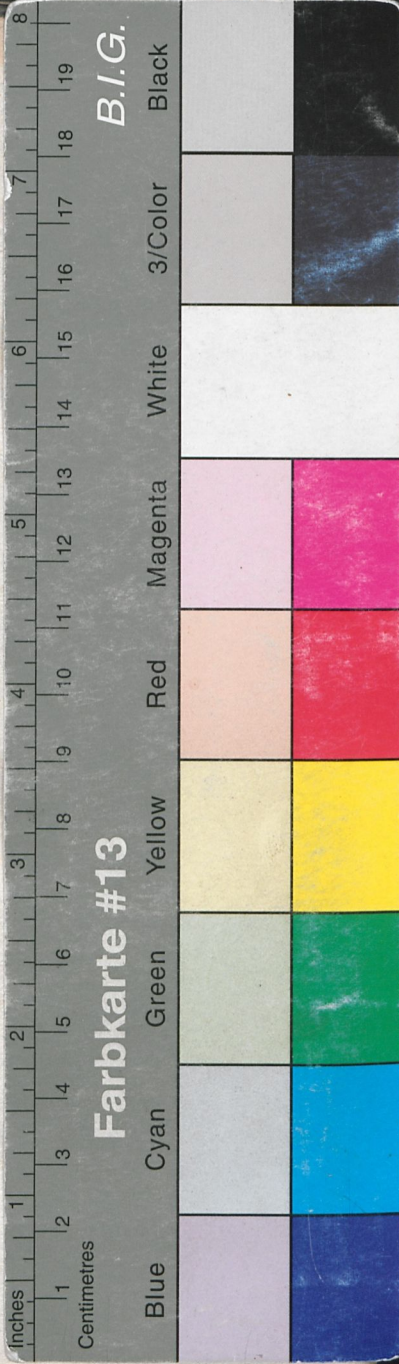

1018

B.I.G.

Farbkarte #13

~~4~~

1785, 8 — 8

DISSERTATIO
DE
AGNATO IN FEVDO
CITRA CONSENSVM
OBLIGATO

P. 324.

QVAM
PRAESIDE
JOANNE NICOLAO MOECKERT

PHILOSOPH. ET IVR. DOCTORE
POTENTISSIMO MAGNAE BRITANNIAE REGI A CONSILIIS AVLICIS
PROFESSORE IVRIS PVBLICO ET FACVLT. IVRID.
ASSESSORE ORDINARIO

PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI

D. XV. OCTOBR. MDCCCLXXXV.

SVMITTIT AVCTOR

FRIDERICVS GVILIELMVS DE KETELHODT

EQVES SCHWARZRYGICVS.

GOTTINGAE,

TYPIS JOANN. CHRISTIAN. DIETERICH.

